

להיות מקורקע - זה תנאי בסיסי בעבודת ה'!

א"ר אלעזר כל אדם שאין לו אשה אינו אדם שנאמר [בראשית ה-ב] זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם ואמר רבי אלעזר כל אדם שאין לו קרקע אינו אדם שנא' [תהילים קטו-טז] השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם. [סב.]
יש להבין מדוע ר' אלעזר כרך יחדיו את שני הדברים הללו - אישה וקרקע - וקבע שמי שאין לו אותם אינו אדם?
מסביר הגאון רבי שלמה ולבה זצוק"ל שיש קשר עמוק בין שני הדברים הללו, וצריך את שניהם כדי להיקרא 'אדם'!
ומביא מרבו הגאון רבי ירוחם הלוי ליבוויץ זצוק"ל [המשגיח ממיר] שאחד מיסודות עבודת ה' היא - לא לטפס לשמים!
מי שנכנס לעומק עבודת ה', עם רגש חזק, ונכסף מאוד לקרבת אלוקים - מבחינתו השאיפה היא להשתפך עם כל נפשו בתפילה,

ולהתמסר בכל הכח להתמדת התורה.
עול צורכי ביתו, והצורך להתייחס לטובבים, ולעזור להם - נדמה לו כבזבוז זמן, ויציאה מתחושת הרוממות הגבוהה והנעימה שאוחזת אותו - ומפריעה לו.
הוא עלול להתעלם מצורכי גופו, ומחויבותו כלפי ביתו וסביבתו הקרובה - ולמאוס במעשה חסד ועזרה, שמצריכים ריכוז טכני, שמונע ממנו לעסוק במחשבות גבוהות.
הדרך הזו לא תצלח! אין זה רצון ה'!
אדם צריך להיות עם 'רגלים על הקרקע'! ומי שאינו מחובר לקרקע המציאות - אינו 'אדם'!
כי המטרה שלשמה הנשמה ירדה מעולם עליון וקדוש לעולם השקר כדי לפעול ולהתעלות בתוך גוש חומר עכור!

השוואות ותחרותיות - מרסמות בערכו של לימוד התורה שלך!

אמרו שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא וכו', וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה. [פב:]
בגמרא נאמר שלא נהגו כבוד זה לזה - כלומר שהיתה עליהם תביעה בנושא של בין אדם לחבירו, ומאיידך מבואר שכל תלמידיו היו 'זוגים תלמידים', כלומר הסתדרו עם חברותות, ונשמע שהיה שם חיבור ושייכות הדדית בין כולם?
הגאון רבי חיים פרידלנדר זצוק"ל מוסיף להקשות שבמדרש מבואר שהתביעה עליהם היתה בנושא של 'צרות עין', שלא כמבואר בגמרא כאן.
"אמר להם בני, הראשונים לא מתו אלא שהיתה עיניהם צרה אלו לאלו, תנו דעתכם שלא תעשו כמעשיהם, עמדו ומלאו כל ארץ ישראל תורה" [ב"ר ס"א ג'] ותירץ בשם הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצוק"ל [הרב ממפונוביז] שהגמרא דיברה על התוצאה שצפה על פני השטח, שלא נהגו כבוד זה בזה.
ואילו במדרש רבי עקיבא דיבר עם תלמידיו על הגורם הנסתר

מתחת לפני השטח - של חיסרון מסוים בנושא של 'צרות עין' שהוא השורש של הכל.
כמובן שהיה מדובר אצלם רק בנטייה דקה מאוד, עד שרבי עקיבא היה צריך לומר להם 'תנו דעתכם' - כי לא היה ניתן לזהות אותה ללא הבחנה והתבוננות מעמיקה.
אבל אנו על עצמינו צריכים לדעת שכל עיסוק בהשוואות בינינו לאחרים, גם בעניני עבודת ה' - מביאה קנאה ותחרות, ומשפיעה לרעה על כל הלך המחשבה.
במקום שהעיסוק בדברי תורה יהיה מתוך 'אהבת תורה', הוא נהיה כלי להתנצחות ולאדרה, ומוגדר כעיסוק ב'אהבה עצמית'.
עד כדי הסתכנות להגיע למצב שנאמר עליו 'דאשתמש בתגא, חלפי שעלול לגרום לאבדון!
ולכן בימי העומר שבהם מתכוננים לקבלת התורה - צריך כל אחד להניח את ה'אינוכיות', ולחזק בליבו את 'אהבת התורה', שירצה בריבוי כבוד שמים בכל העולם, ע"י כל מי שרק יעסוק בה.

האסון והאבלות באים לחק אותנו במצוות שבין אדם לחברו!

אמרו שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא מגבת עד אנטיפרס וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה וכו', תנא כולם מתו מפסח ועד עצרת וכו'. [פב:]
הנה אנו נוהגים מנהגי אבלות בימי הספירה, בשל מיתתם של תלמידי רבי עקיבא, וצריך להבין וכי לא היו בהיסטוריה עוד מגיפות שמדות ואסונות גדולים?
מסביר הגאון רבי אהרון קוטלר זצוק"ל שהצער כאן הוא בעיקר על ביטולה של תורה - בהתמעטות ת"יח וחסרון בהשגת התורה לדורות!

האבלות בימים אלו היא על שלב נוסף בחורבן שהחל בשריפת בית המקדש - שגם בו עיקר הצער היה על התמעטות התורה [חגיגה ה-ז]. וכמפורש בתורה שטעם אכילת מעשר שני בירושלים הוא 'למען תלמד ליראה את ה' אלקיך כל הימים', וימציון תצא תורה'.
בתקופה זו 'מפסח עד עצרת' שבה מתכוננים לקבלת התורה, האסון והאבלות באים למקד אותנו להתחזק במידות ומצוות שבין אדם לחברו - שהם חלק בסיסי בהכנה הנדרשת.
לא רק להימנע מפגיעה - אלא לגלות רגישות ושימת לב, איך ניתן ולנהוג כבוד בזולת, לרומם את רוחו, וכך לזכות לעליה בתורה!

'המקסימום האפשרי הוא המינימום הנדרש'!

אמרו שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא מגבת עד אנטיפרס וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה והיה העולם שמים עד שבא ר"ע אצל רבותינו שבדרום ושנאה להם ר"מ ור' יהודה ור' יוסי ורבי שמעון ורבי אלעזר בן שמעון והם הם העמידו תורה אותה. [פב:]
יש להבין היכן הפרופורציות - עבור חיסרון של מעט כבוד, עונש כל כך חמור?
הגאון רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א מסביר שמתלמדי רבי עקיבא בגודל מעלתם, נדרש רף גבוה יותר של עדינות המידות.
הכלל הוא ש'המקסימום האפשרי הוא המינימום הנדרש'! כיון שהם היו מסוגלים יותר, ציפו מהם ליותר! והתביעה עליהם גבוהה יותר!
הגאון רבי ירוחם אלשין שליט"א מחדד שכאן היה מדובר על הנחלת התורה לדורות הבאים - ממעתיקי השמועה, וממסורי התורה - יש דרישות אחרות!
כמו שמצינו [ב"מ פה-:] שר' חייא טרח בעצמו אפילו על זריעת

הכותנה להכנת רשתות שבהם יצוד את הצביים לכתוב על עורותיהם - כי במסירת התורה צריך טהרה מיוחדת!
כאן כשהיה עליהם תביעה דקה של חסרון בקנין התורה של 'דיבוק חברים' או אולי 'מכריעו לכף זכות' - זה נחשב לפגם במידות, ופגיעה בטהרת התורה!
ומה שכל כך החמירו בעונשם - היא מאותה סיבה שה'מורה הלכה בפני רבו חייב מיתה' כמו שהרחיב מרן הגר"ח קניבסקי זצוק"ל לבאר בספרו 'אורחות יושר'.
כי כל מסירת התורה מדור לדור מושתת על 'כבוד חכמים', שהזקנים מסרוה לזקנים שאחריהם, והמבזה את חכמיה פוגע בשרשרת העברת התורה לדורות הבאים!
כך גם על כל פגם קטן במידות ובקנייני התורה - יש תביעה עצומה ונוראה מהמיועדים להיות מוסרי התורה!

לתגובות: peninim88@gmail.com

הפנינים מלוקטים ונערכים בשינויי עריכה וקיצור נדרשים